

Divadelní Rodinná slavnost je skoro excelentní

Málokdy se stává, aby scénář filmu posloužil jako text divadelní hry a navíc pronikl do repertoáru světových divadel. Právě to se stalo dánskému filmu Rodinná oslava. Thomas Vinterberg jej natočil v roce 1998 ve stylu Larse von Triera. Psychologické drama se odehrávalo v luxusní vile během šedesátin úspěšného hoteliéra Helga. Tvůrci vykreslili individuální rysy, a především rozkryli traumata jeho tří dětí – Christiana, Michaela a Heleny – které si během oslavy uvědomují, že byly otcem v dětství zneužívané.

Nejprve v Německu a poté i u nás vznikly adaptace tohoto filmu. V ro-

ce 2005 na JAMU v Brně, následující rok v Činoherním klubu v Praze, rok poté v Městském divadle Most. A nyní v Divadle Petra Bezruče Ostrava.

Inscenace režiséra Martina Františáka se spoléhá na prokreslené psychologické a fyzické herectví. Divák jako by byl vtahován do reality. Režisér se zničující neúprosností sleduje osudy tří sourozenců. Na oslavu přijíždí každý se svým partnerem, každý však s jinými cíli a úmysly. Na jevišti je pouze velký portál s oponou působící jako horizont márnice. I herci jsou oblečeni do černých či bílých šatů. Od začátku

je tedy jasné, že spíše než oslavu narozenin sledujeme rituál smrti a umírání. Bizarně pak působí obřadník (Tomáš Dastlík) a majordomus a číšník (Jan Vlas), kteří s jistou dávkou pikantně působící ironie a nadhledu celý obřad řídí.

Lichý je skoro jako Kopfrkingl

Výběr převzatých skladeb i původní hudba Norberta Lichého jsou silnou stránkou hry. Sinatrova My Way v podání Jana Vlase, zasazená do vypjaté rodinné situace, je jedním z emotivně nejsilnějších, až mysticky působících míst představení. Křehkého Christiana, razantní-

ho Michaela a excentrickou Helenu hrají Lukáš Melník, Dušan Urban a Tereza Vilišová. Všichni společně pak dospívají k odkrytí té nejkrutější pravdy. Jejich milovaný otec je zrůda. S chladnou precizností a vnitřním klidem a nadhledem jej hraje Norbert Lichý. Je obdobně úlisný a nepředvídatelný jako Hrušínského Kopfrkingl ve Spalovači mrtvol.

Na konci inscenace se všechny postavy setkávají ráno při snídani. Měl by to být očistný stav. Na rozdíl od filmu však nad všemi nadále visí temný stín noci, z něhož se žádná z postav nedokáže vymanit. Vyzně-

ní textu se tím tak trochu zplošťuje. Jako by poznání pravdy, cesta peklím svědomí ničemu nepomohla... Je to škoda. Trocha „mikuláškovské“ stylizace a inscenačního odstupu (nadbytečně naturalisticky zpracované rvačky) by herecky jinak excelentní a režijně do detailu prokreslené inscenaci určitě prospěla.

Vladimír Hulec
redaktor
Divadelních novin

Recenze: divadlo

80 %

MF Dnes 1. 2. 2011, s. 8/6

Autorka: **Marta Harasimowicz**

DRAMA U HUMROVÉ POLÉVKY

Rodinná slavnost podle Thomase Vinterberga je strhující příběh o tom, jak surové mohou být rodinné vztahy.

Film Thomase Vinterberga *Rodinná oslava* vznikl v roce 1998 a – jako první snímek, jenž vycházel z uměleckého manifestu Dogma 95 (jeho tvůrci byli vedle Vinterberga režiséři Lars von Trier, Kristian Levring a Søren Krach Jacobsen) – strhl poměrně velkou pozornost kritiky i diváků. Program Dogmy se opíral o postuláty jakéhosi radikálního realismu a maximální jednoduchosti filmu: předpokládal rezignaci na prapracovanou scénografii, rekvizity a hudbu a soustředil se zejména na příběh a postavy. Tyto obsahové a formální prvky činí řadu filmů Dogmy dokonalou látkou pro rozmanité jevištní adaptace.

Dramatizace *Rodinné oslavy* (autorem původní scénické úpravy je Bo Hr. Hansen) rozhodně patří k nejuspěšnějším divadelním realizacím děl Dogmy. Text byl přeložen do několika jazyků a inscenován po celém světě. Český divák mohl hru vidět již v roce 2005 v režii Petra Štindla z brněnského studia Marta. Nově uvedlo premiéru Vinterbergova dramatu Divadlo Petra Bezruče v Ostravě.

NAROZENINY VE SMUTEČNÍM

Hra vypráví syrový příběh o bohaté měšťanské rodině, krutých vztazích mezi rodiči a dětmi a všudypřítomném pokrytectví. Děj je soustředěn do jednoho dne a noci, během nichž otec rodiny, Helge, slaví šedesáté narozeniny. Oslava byla připravena do posledních detailů: na stole čekají rafinované hody, německý ceremoniář hlídá program, majordomus Lars přiděluje hostům pokoje. Už z prvních scén je však jasné, že se nebude jednat o zcela běžnou, idylickou či stereotypně nudnou rodinnou slezinu. Na party dorazili i ti, kteří nebyli pozváni. Helgeův rozhovor s nejstarším synem Christianem působí strojeně a jaksi nevrle, mladší syn Michael se hned na začátku pohádá s manželkou. I na první pohled nejvyrovnanější dcera Helena

se vzápětí začne chovat neklidně. Slavnost se totiž koná krátce po smrti čtvrtého Helgeova dítěte a Christianova dvojčete, Lindy. Smuteční šaty účastníků oslavy ovšem rozhodně nebudou jediným morbidním akcentem večera.

Ostravská inscenace se drží strohé stylistiky, jež je Dogmě vlastní. Na jevišti vidíme jen nezbytné scénografické prvky a rekvizity: stůl, nádobí, podium, cestovní kufry. Některé scény se odehrávají před zataženou černou oponou. Minimalistický je i (kromě několika slágrů, jejichž účelem je především dokreslení atmosféry měšťácké oslavy) hudební doprovod představení.

KATARZE SE NEKONÁ

Vinterbergův text má velmi silný emocionální náboj a promyšlenou konstrukci. Každá z postav je zde detailně vykreslena a jejich střety se odehrávají na mnoha rovinách scénického dění. *Rodinná slavnost* je jistě výzvou pro režiséra i herce jakožto příležitost pracovat s mnoha psychologickými a formálními nuancemi. Na této rovině ale byla inscenace Martina Františka úspěšná jen částečně. Představení rozhodně působí „čtivým“ a velmi konzistentním dojmem.

Jeho výtvarná výprava neuráží a dramaturgie neskřípe. Zároveň těžko zaženeme myšlenku, že na tak drsný a mnohovrstevnatý příběh je zpracování textu poněkud jednorozměrné a po divadelní stránce nesnesitelně akademické. Scény násilí, kterých je v představení několik, vypadají uměle, někdy se v jevištním dění ztrácí motivace a proměny hrdinů (poněkud těžce pochopitelný je například vývoj vztahu Christiana a služebné Pie, stejně tak jako konečné rozhodnutí Helgeovy ženy postavit se na stranu dětí). Herecké výkony sice sledujeme s uspokojením, ale téměř žádný z nich (snad až na Michaela v podání Dušana Urbana a v některých okamžicích i ceremoniáře Helmuta Tomáše Dastlíka) neoslňuje.

Františkova inscenace přesto stále patří spíše k tomu lepšímu, co dnes můžeme na českých scénách vidět. Pokud však *Rodinnou slavnost* zmeškáme, přijdeme maximálně o příjemný divadelní večer. Katarzi bychom v představení Bezručů hledali těžko. ■■■

*Thomas Vinterberg a Mogens Rukov: Rodinná slavnost, premiéra 21. ledna 2011
Divadlo Petra Bezruče*

DÉCALAGES: NA VĚTVI!

„Je tu tajemství, které nikdy nepoznáš. Můžeš ti je vmést přímo do tváře. Můžeš je pít, můžeš je jíst, opakovat z paměti, ale nikdy je nepoznáš. Je totiž moje a ne tvoje.“ Divadelní výraz souboru Décalages vychází z principů nového cirkusu a pracuje s prvky fyzického, pouličního, loutkového i klasického divadla. Jeho snahou je tvořit inscenace vycházející ze skutečného života a konkrétních situací. Výsledkem divadelní transpozice je poetický vizuální jazyk na rozhraní vzdušné akrobacie, tance, scénografie a činohry. 14. listopadu divadlo Alfred ve dvoře uvede premiéru nové inscenace skupiny, inspirované tvorbou belgického básníka Norge.

Alfred ve dvoře, Františka Křížka 36, Praha 7, 14., 15. a 16. 11. ve 20 h.

NOVÉ PŘÍLOHY, 386, 1. 11. 2011

Tyden č. 5/2011

Divadlo

Rodinná slavnost

Režie Martin Františák, Divadlo Petra Bezruče, Ostrava

Rozhárané dospělé děti se sjíždějí na oslavu šedesátin svého otce. Už od počátku je jasné, že něco není úplně v pořádku, pak začnou vypadávat ze skříně první kostlivci a atmosféra houstne. Olej do ohně přilije nejprve syn, který obviní otce ze sexuálního zneužívání v dětství a odpovědnosti za sebevraždu jedné ze sester, pak se přidá, zdánlivě mnohem nevinněji, druhá sestra, která si přivede na oslavu cizokrajného partnera, což vede k hrůzyplnému reji rasistických písní a tanců. *Rodinná slavnost* je inspirována dánským filmem Thomase Vin-

Norbert Lichý.

terberga *Rodinná oslava*, který byl jako první natočen podle manifestu Dogma. Martin Františák ji nastudoval u Bezručů v úpravě Petra Mašky a na rozdíl od dogmatických filmařů vyjadřuje syrovou skutečnost nikoli pomocí nepřikrásleného minimalistického realismu, ale (možná i daleko efektněji) prostřednictvím jasně nadsázky. Pozornost se soustředí na otce v robustním podání Norberta Lichého a precizní Kateřinu Krejčí jako jeho ke všemu lhostejnou ženu. První větší příležitost u Bezručů dostává – a využívá – Dušan Urban jako mladší syn. **Vojtěch Varyš ■**